

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра _____

тваринництва та харчових технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан
аграрного факультету

Лілія МАРТИНЕЦЬ
*«17» жовтня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК1 Методологія та організація наукових досліджень

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти _____

Магістр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Аграрний	20 «Аграрні науки та продовольство»	204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»	«Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»

Розробники: Берестова Л.Є., канд. с.-г. наук, доцент
кафедри тваринництва і харчових технологій
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри:
тваринництва та харчових технологій
(назва кафедри)

Протокол № 13 від 04 серпня 20 23 р.

Завідувач кафедри: тваринництва та
харчових технологій

(підпис)

Валентина
МОГУТОВА
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету:
Аграрного
(назва факультету)

Протокол № 9(1) від 14 вересня 20 23 р.

Голова методичної комісії:

(підпис)

Овчаренко О. А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» складена відповідно до освітньої програми підготовки магістр галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» формує інтегральні, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є– формування у студентів системи знань, умінь і навичок з методики досліджень у тваринництві і патентування відповідно до кваліфікаційної характеристики спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є надати майбутнім фахівцям необхідний комплекс знань з методики постановки зоотехнічних дослідів, узагальнення та аналізу їх результатів, формулювання відповідних висновків, впровадження результатів досліджень у виробництво та оформлення наукової роботи, а також формування пізнавальної зацікавленості до наукових досліджень та розвиток здібностей і творчої активності студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні принципи наукової методології,
- форми сучасних зоотехнічних досліджень,
 - методи постановки зоотехнічних дослідів,
 - способи узагальнення матеріалу та вимоги до оформлення наукової роботи.
- методику роботи з науковою літературою, курсовим та дипломним проектуванням;
- правила підготовки та оформлення патентної документації.

вміти:

- розробити методику і скласти схему зоотехнічного дослідів,
- підібрати тварин для дослідів і сформувати з них групи, - вести облік результатів досліджень і наукову документацію,
- систематизувати і обробляти результати досліджень та формулювати висновки.

Набуття компетентностей.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, **ЗК4** Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК8. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері технологій виробництва та переробки продукції тваринництва та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

СК9. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти для дослідження технологій виробництва та переробки продукції тваринництва, а також забезпечення якості продукції.

Програмні результати навчання (ПРН): **ПРН1.** Оцінювати та забезпечувати якість та безпечність технологій виробництва продукції тваринництва, кормів та кормових засобів, рівнів живлення тварин та продукції тваринного походження, **ПРН3.** Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та продуктів в сфері тваринництва та в ширших мультидисциплінарних контекстах, **ПРН8.** Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері виробництва і переробки продуктів , тваринництва та дотичних проблем, **ПРН10.** Нести відповідальність за розвиток професійних знань і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань :20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» Освітня програма Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	Обо'вязкова	
Змістових модулів		Семестр	
Загальна кількість годин 90		1-й	1-й
		Лекції	
		14 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		62 год.	86 год.
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Рівень вищої освіти: другий Ступінь освіти: магістр		

2. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Основні принципи наукової методології.

Метод як засіб пізнання є способом відтворення в мисленні досліджуваного предмета. Аналізом та вивченням наукових методів займається методологія науки. Методологічні основи науки. Вирішення проблеми методу наукового пізнання або дослідження. Класифікація методів. методи теоретичних та емпіричних досліджень.

ТЕМА 2. Наукове пізнання, методи отримання емпіричної інформації та основні види дослідів у тваринництві

Характерна особливість експерименту. Три види експериментів: науковий, науково-господарський та виробничий. Науково-господарський та виробничий досвід. Одиниці експериментальних досліджень в зоотехнії. Дослідження елементарних факторів життєдіяльності сільськогосподарських тварин. Технологічні системи виробництва та їх дослідження.

ТЕМА 3. Вибір методу постановки зоотехнічного досліді.

Три основних методи їх постановки: метод періодів, метод груп і метод груп-періодів. Вибір того чи іншого методу визначається завданнями дослідження та необхідними для його виконання умовами.

ТЕМА 4. Сучасні вимоги до постановки дослідів на тваринах.

Умови, що забезпечують достовірність результатів досліді. Умови утримання тварин. кількість тварин встановлюють конкретно для кожного досліді в залежності від їх породності, віку, продуктивності, умов попередньої годівлі, утримання, рівня очікуваної різниці між групами і мети досліді. Положення Європейської Конвенції про захист хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей.

ТЕМА5 Науково-методичні підходи до нормування годівлі тварин та стратегія його реалізації

Особливості постановки дослідів на дійних коровах, бугаях плідниках, молодняку. Проведення фізіологічних дослідів та біохімічних досліджень. Особливості постановки дослідів з молодняком залежать від мети його вирощування: ремонтний чи надремонтний молодняк, вирощування на м'ясо. Методи які застосовують при постановці дослідів на свинях залежно від їх віку як метод груп, так і метод періодів. Досліди на свиноматках і кнурах-плідниках. Досліди на молодняку свиней.

ТЕМА 6. Культура академічної доброчесності

Поняття академічної доброчесності. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності. Основні види порушень академічної доброчесності. Академічна відповідальність. Підтримка принципів академічної доброчесності

ТЕМА 7. Винахід та корисна модель. Поняття патентування.

Визначення поняття винахід, корисна модель. Критерії винаходу, корисної моделі. Приклади винаходів, корисних моделей. Форми охорони

винаходів, корисних моделей. Склад та оформлення заявки на отримання патенту на винахід, корисну модель. Права та обов'язки винахідників та патентовласників. Термін дії патенту на винахід, корисну модель. Поняття про пріоритет, територіальність та обмеженість терміну дії патенту на винахід, корисну модель.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лек	пр	лаб	інд	с.р.		лек	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ТЕМА 1. Основні принципи наукової методології.	12,5	2	2			8,5	13		1			12
ТЕМА 2. Наукове пізнання, методи отримання емпіричної інформації та основні види дослідів у тваринництві	12,5	2	2			8,5	11					11
ТЕМА 3. Вибір методу постановки зоотехнічного дослідів	13	2	2			9	12	1				11
ТЕМА 4. Сучасні вимоги до постановки дослідів на тваринах.	13	2	2			9	13					13
ТЕМА 5. Науково-методичні підходи до нормування годівлі тварин та стратегія його реалізації	13	2	2			9	13	1	1			11
ТЕМА 6. Культура академічної доброчесності	13	2	2			9	16					16
ТЕМА 7. Винахід та корисна модель. Поняття патентування.	13	2	2			9	12					12
Усього годин	90	14	14			62	90	2	2			86

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Вибір теми, її обґрунтування та побудова робочої гіпотези досліджу	2	
2.	Методи підбору тварин для досліджу. Метод пар-аналогів	2	
3.	Підбір тварин для досліджу методами збалансованих груп, мініатюрного стада, періодів	4	1
4.	Складання схем дослідів на тваринах	2	
5.	Складання схеми досліджу з вивчення перетравності поживних речовин кормів	2	1
6.	Розрахунок економічної ефективності наукових розробок	2	
7.	Оформлення науково-дослідної роботи та прав на інтелектуальну власність	2	-
	Разом	14	2

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Інформації при виборі наукової проблеми	8,5	12
2	Основні методи досліджень в тваринництві	8,5	11
3	Експертиза та планування експериментальних досліджень	9	11
4	Загальні методичні критерії постановки зоотехнічних дослідів	9	11
5	Методи постановки зоотехнічних експериментів	9	11
6	Методи вивчення поведінки тварин	9	16
7	Основні біометричні параметри обробки результатів дослідження та їх значення	9	12
	Разом:	62	86

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять.

3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Діяльність викладача орієнтована на студентоцентризований підхід в освітньому процесі, що дозволяє досягнути багатоманітності поглядів на проблеми.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, демонструються відеоматеріали з різних біологічних процесів організму тварини. Практичні заняття проводяться у вигляді виконання практичних індивідуальних завдань.

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форма контролю: іспит.

Методів оцінювання:

- опитування;
- тестування;
- розв'язання практичних завдань, задач, ситуацій.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного та підсумкового контролю.

Таблиця 5.1 – Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти спеціальності 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва», освітньої програми Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва

5.1. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Підсумковий контроль	Загальна сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7					
8	8	8	12	8	8	8				40	100

T1, T2 ... T11 – теми навчальної дисципліни.

Таблиця 5.2 Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт)

Результати навчання	Види робіт		
	Практична робота	Тест	Усна відповідь
ПРН1. Оцінювати та забезпечувати якість та безпечність технологій виробництва продукції	+	+	

тваринництва, кормів та кормових засобів, рівнів живлення тварин та продукції тваринного походження,			
ПРНЗ. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та продуктів в сфері тваринництва та в ширших мульти-дисциплінарних контекстах	+	+	
ПРН8. Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері виробництва і переробки продуктів, тваринництва та дотичних проблем	+		+
ПРН10. Нести відповідальність за розвиток професійних знань і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики	+	+	+

Критерії оцінювання

Таблиця 5.3 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Програмне забезпечення: Office 365 (рік введення в експлуатацію – 2020 рік). Методичне забезпечення з використанням корпоративної платформи Teams і Moodle

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бабич А.О. Методика проведення дослідів з кормовиробництва і годівлі тварин / А.О. Бабич. – К.: Аграрна наука, 1998.- 78 с.
2. Горбатенко І.Ю. Основи наукових досліджень: Підручник / І.Ю. Горбатенко, Г.О. Івашина. – К.: Вища школа, 2001. – 93 с.

3. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навч. посібник / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсеєв. – Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 240 с.
4. Колесников О.В. Основи наукових досліджень: навч. посібник / О.В. Колесников. – Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
5. Кононенко В.К. Практикум з основ наукових досліджень у тваринництві / В.К. Кононенко, І.І. Ібатулін, В.С. Патров. – Київ: Аграрна освіта, 2003. – 133 с.
6. Кузнєцов Ю.М. Патентознавство та авторське право: Підручник. 2-е видання, перероблене і доповнене / Ю.М. Кузнєцов. – К.: «Кондор», 2009. – 446 с.
7. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посіб./ В.І. Романчиков. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 254с

Додаткова.

- 1.Методологія та організація наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 220 с. 2. Методологія та організація наукових досліджень в екології: Практикум / Н.О. Зоріна. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. – 2017. – 40 с.
3. Бхаттачарджи А., Ситник Н.І. Методологія і організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. – Навчальний посібник. – 2016. – 155 с.
4. Адаменко О. М. Методологія та організація наукових досліджень в екології: підручник /О. М. Адаменко, Н. О. Зоріна. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015. – 173 с.
5. Посібник з курсу «Методологія та організація наукових досліджень»/ В. П. Ляшенко, І. В. Дрегваль. – Дніпропетровськ, РВВ ДНУ, 2015. – 24 с.

Електронні ресурси

- <https://mon.gov.ua/ua> - сайт Міністерства освіти і науки України;
- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> – Закон України про наукову і технічну діяльність
- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> - Закон України про науково технічну інформацію;
- <http://www.nbuv.gov.ua/node/554> – електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;
- <http://www.udcsummary.info/php/index.php?lang=uk&pr=Y> – WEB сайт

УД